

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.001.07.2021

Pan
Artur Szymczak
Dyrektor
Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu
ul. Staszica 47a
62-800 Kalisz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/001 Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. – wykorzystanie dotacji celowej z Funduszu Pracy na wypłatę uprawnionym podmiotom wsparcia z tytułu pokrycia kosztów prowadzenia działalności gospodarczej lub statutowej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu, ul. Staszica 47a, 62-800 Kalisz (dalej: PUP)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Artur Szymczak, Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu, od dnia 1 czerwca 2004 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Joanna Józwiak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/17/2021 z dnia 27 stycznia 2021 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny pod względem legalności, gospodarności i rzetelności wykorzystania przez Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu, otrzymanej w 2020 r. dotacji celowej z Funduszu Pracy, przeznaczonej na wypłatę wsparcia z tytułu pokrycia kosztów prowadzenia działalności gospodarczej lub statutowej, tj. wsparcia, o którym mowa w art. 15zzc-15zzda ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych².
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny wymienionego wyżej obszaru były ustalenia dokonane w wyniku analizy wykorzystania tej dotacji. Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. <i>Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności.</i>

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykorzystanie przez Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu, otrzymanej w 2020 r. dotacji celowej z Funduszu Pracy na wypłatę wsparcia z tytułu pokrycia kosztów prowadzenia działalności gospodarczej lub statutowej.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Z otrzymanej w 2020 r. z Funduszu Pracy dotacji celowej w kwocie 55 617,1 tys. zł PUP na wypłatę wsparcia z tytułu pokrycia kosztów prowadzenia działalności gospodarczej lub statutowej wykorzystał kwotę 55 543,1 tys. zł. Badanie 120 wniosków, zaakceptowanych przez PUP do udzielenia wsparcia w kwocie 525,3 tys. zł (0,9% ogółu) wykazało prawidłowe wykorzystanie otrzymanej dotacji. Sposób rozpatrzenia tych wniosków oraz umarzania przyznanego wsparcia odpowiadał zasadom określonym w ustawie o COVID-19. Stwierdzone przypadki wydłużonego, powyżej 30 dni, czasu rozpatrywania przez PUP wniosków o udzielenie wsparcia spowodowane były ich dużą liczbą. Na realizację dodatkowych zadań, w tak krótkim czasie, PUP nie był przygotowany.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1842, dalej: ustawa o COVID-19.

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

OBSZAR Wykorzystanie dotacji celowej, otrzymanej w 2020 r. z Funduszu Pracy, przeznaczonej na: pożyczki bezzwrotne na pokrycie bieżących kosztów utrzymania mikroprzedsiębiorcy; pożyczki bezzwrotne na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej lub statutowej organizacji pozarządowej lub podmiotowi prowadzącemu działalność pożytku publicznego; dofinansowanie dla przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną niezatrudniającego pracowników

1. Pożyczka bezzwrotna ze środków Funduszu Pracy na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy⁴

Opis stanu faktycznego W 2020 r. PUP na pożyczki bezzwrotne na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy otrzymał z Funduszu Pracy środki w wysokości 47 110 tys. zł.

(akta kontroli, str. 10, 18, 22)

Do 31 grudnia 2020 r. do PUP wpłynęły 10 072 wnioski od mikroprzedsiębiorców, z tego 3 981 wniosków zostało złożonych drogą elektroniczną, a 6 091 złożono w formie papierowej. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. PUP rozpatrzył 10 070 wniosków (dwa pozostałe rozpatrzono w styczniu 2021 r), w tym 3 979 złożonych drogą elektroniczną i 6 091 złożonych w formie papierowej. Do wypłaty pożyczki zaakceptowano 9 424 wnioski (w tym 5 515 złożonych w formie papierowej). Niezaakceptowanych do wypłaty zostało 646 wniosków.

(akta kontroli, str. 5)

Urząd nie posiadał informacji nt. liczby rozpatrzonych wniosków o pożyczkę złożonych przez mikroprzedsiębiorców, którzy nie zatrudniają i nigdy nie zatrudniali pracowników. Dyrektor PUP w wyjaśnieniach w tej sprawie podał, że pierwotnie wniosek o przyznanie pożyczki zawierał informację odnośnie stanu zatrudnienia w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy według stanu na 29 lutego 2020 r. W momencie kiedy samozatrudnieni nabyli prawo ubiegania się o przedmiotową pożyczkę, druk wniosku uległ zmianie i nie zawiera żadnej informacji czy wnioskodawca zatrudnia pracowników.

(akta kontroli, str. 49)

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. PUP podpisał 9439 umów⁵ o udzielenie mikroprzedsiębiorcom pożyczek z Funduszu Pracy. W 9426 umowach jednorazowa kwota pożyczki wynosiła 5 tys. zł, a w 13 była niższa niż 5 tys. zł, wynosząc od 2,7 tys. zł do 4,9 tys. zł, zgodnie z wnioskami mikroprzedsiębiorców.

(akta kontroli, str. 46-48)

Do końca 2020 r. PUP wypłacił mikroprzedsiębiorcom pożyczki w kwocie 47 101,2 tys. zł i nie posiadał żadnych zobowiązań z tego tytułu.

(akta kontroli, str. 11, 29-30, 43-44, 50A)

W ciągu 2020 r. PUP wypłacił mikroprzedsiębiorcom pożyczki w kwocie 47 183,3 tys. zł, w tym kwota 82,1 tys. zł została zwrócona przez mikroprzedsiębiorców,

⁴ O których mowa w przepisach art. 15 zzzd ustawy o COVID-19.

⁵ Różnica pomiędzy ilością podpisanych umów (9 439), a ilością zaakceptowanych wniosków (9 424) wynosząca 15 wynikała z tego, że w ilości zawartych umów ujęto 15 umów zawartych z podmiotami, które pożyczki zwróciły (co zostało opisane poniżej). W systemie informatycznym SYRIUSZ status tych wniosków został zmieniony z „wnioski rozpatrzone” na „rozliczone”.

umniejszając wydatki PUP w 2020 r. z tytułu wypłaconych pożyczek mikroprzedsiębiorcom. Zwroty te dotyczyły:

- 10 pożyczek udzielonych omyłkowo spółkom cywilnym w kwocie 50,0 tys. zł; spółki te dokonały dobrowolnego zwrotu środków wypłaconych przez PUP tytułem pożyczki dla mikroprzedsiębiorców, co w dalszej kolejności dało poszczególnym wspólnikom tych spółek możliwość ubiegania się o pożyczkę w związku ze swoją działalnością gospodarczą; umowy pożyczki zostały rozwiązane na mocy porozumienia;

- pięciu pożyczek w kwocie 25,0 tys. zł wypłaconych przez PUP, a następnie zwróconych; trzy z tych pożyczek PUP wypłacił omyłkowo (pożyczkobiorcami w dwóch przypadkach był odpowiednio mały przedsiębiorca i rolnik, nie mający wpisu do KRS⁶ lub CEIDG⁷, a w trzecią pożyczkę wypłacono mikroprzedsiębiorcy dwukrotnie); dwie z tych pożyczek wypłacono mikroprzedsiębiorcom, którzy wcześniej taką pożyczkę już otrzymali z PUP w Koninie;

- trzech pożyczek w związku z nie spełnieniem przez mikroprzedsiębiorców warunku ich umorzenia (tj. obowiązku prowadzenia działalności przez okres trzech miesięcy od daty udzielenia pożyczki); na podstawie harmonogramów spłat mikroprzedsiębiorcy zwrócili 7,1 tys. zł.

(akta kontroli, str. 46, 276, 352-353)

Do PUP nie wpłynęły skargi dotyczące opóźnień w rozpatrywaniu wniosków o udzielenie pożyczki, jak również dotyczące ich wypłaty.

(akta kontroli, str. 50, 81-83)

PUP umożliwił składanie wniosków o pożyczkę w swojej siedzibie w miejscu do tego wyznaczonym, tj. w skrzynce podawczej umieszczonej w holu budynku klatka A.

(akta kontroli, str. 49)

Dyrektor PUP w wyjaśnieniach w sprawie sprawdzania czy mikroprzedsiębiorca prowadził działalność gospodarczą przez okres trzech miesięcy od dnia udzielenia pożyczki podał, że PUP weryfikował tę informację korzystając z funkcjonalności w systemie informatycznym SYRIUSZ⁸. Funkcjonalność ta umożliwiała weryfikację wniosków pod kątem ich automatycznego umorzenia. Według opracowanego algorytmu jeżeli w okresie od daty wypłaty + 3 miesiące w CEIDG lub KRS nie było żadnego zawieszenia, zakończenia działalności ani wznowienia działalności, wtedy wartość pola w systemie SYRIUSZ „weryfikacja umorzenia” zostaje ustawiona jako „do umorzenia”. Proces tej weryfikacji był możliwy do uruchomienia w systemie SYRIUSZ tylko dla wniosków, dla których upłynął już okres 3 miesięcy od daty wypłaty pożyczki.

(akta kontroli, str. 49)

Do 31 grudnia 2020 r. PUP zweryfikował 9 367 umów o przyznanie pożyczki mikroprzedsiębiorcom, co stanowiło 100% umów zawartych do 31 sierpnia 2020 r.

(akta kontroli, str. 50, 84-85)

PUP do 31 grudnia 2020 r. umorzył 9 363 pożyczki na kwotę 46 803,3 tys. zł. W stosunku do czterech pożyczek warunk ich umorzenia nie został spełniony, bowiem czterech mikroprzedsiębiorców nie prowadziło działalności gospodarczej przez okres trzech miesięcy od dnia udzielenia pożyczki (ustalenia w tym zakresie opisane zostały w dalszej części wystąpienia pokontrolnego).

(akta kontroli, str. 11, 32-33, 84-85)

⁶ Krajowy Rejestr Sądowy.

⁷ Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej.

⁸ Tj. System państwowych służb zatrudnienia Syriusz STD.

PUP o fakcie spełnienia warunku umorzenia pożyczki dla mikroprzedsiębiorców informował za pośrednictwem strony internetowej Urzędu, stron internetowych jednostek samorządu terytorialnego z terenu powiatu kaliskiego oraz lokalnej prasy. Dyrektor PUP w wyjaśnieniach w tej sprawie podał, że na wybór takiego sposobu informowania pożyczkobiorców wpływ miał m.in. przepis art. 97 ustawy z 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19⁹. Dodał również, że na taki sposób informowania o umorzeniu wpłynęły wysokie koszty obsługi administracyjnej całego procesu sporządzania i wysyłania informacji o umorzeniu pożyczki (koszty zakupu papieru, tonerów ok. 8,0 tys. zł) oraz opłaty pocztowej (około 59,9 tys. zł); okres wakacyjny (sezon urlopów), na który przypadała największa liczba umów - pożyczek, które wymagały zweryfikowania pod kątem ich umorzenia, gdy w tym czasie pracownicy byli już przeciążeni bieżącymi zadaniami związanymi z wypłatą dofinansowań pracodawcom w ramach Tarczy Antykryzysowej - tylko w miesiącu lipcu i sierpniu 2020 r. weryfikacji pod kątem umorzenia podlegały 7043 umowy o przyznanie pożyczki.

(akta kontroli, str. 111-140)

Na 31 grudnia 2020 r. należności PUP z tytułu spłat pożyczek przez mikroprzedsiębiorców wynosiły 297,9 tys. zł, w tym kwota 2,14 zł stanowiła odsetki od niewpłaconych rat pożyczki do zwrotu, na które 31 grudnia 2020 r. dokonano odpisu aktualizującego. Należności te nie były wymagalne.

(akta kontroli, str. 12, 36-37, 41-42, 51)

Do końca 2020 r. PUP wezwał czterech mikroprzedsiębiorców do zwrotu pożyczek na kwotę 20 tys. zł plus odsetki ustalone w harmonogramach spłat w kwocie 2,76 zł, w związku z niespełnieniem warunku ich umorzenia. Przedmiotowe harmonogramy spłat PUP wysłał do jednego z mikroprzedsiębiorców w dniu weryfikacji obowiązku prowadzenia działalności gospodarczej przez okres trzech miesięcy od dnia udzielenia pożyczki, a w pozostałych trzech po upływie odpowiednio trzech, ośmiu i 11 dni od tej weryfikacji.

(akta kontroli, str. 88, 91, 94, 97A)

Jeden spośród tych mikroprzedsiębiorców zwrócił całą sumę pożyczki w kwocie 5,0 tys. zł wraz z odsetkami ustalonymi w harmonogramie w wysokości 0,34 zł. Drugi z mikroprzedsiębiorców wpłacił pierwszą ratę w kwocie 416,74 zł oraz odsetki w wysokości 0,34 zł ustalonej w harmonogramie. Trzeci mikroprzedsiębiorca spłacił cztery raty w kwocie 1 667,90 zł, odsetki ustalone w harmonogramie w kwocie 1,73 zł oraz odsetki z tytułu nieterminowych spłat rat w kwocie 2,50 zł. Czwarty mikroprzedsiębiorca zobowiązany do spłaty należności głównej – 5,0 tys. zł i odsetek – 0,35 zł, ustalonych w harmonogramie, nie dokonał żadnej wpłaty.

(akta kontroli, str. 51-52, 86-97)

PUP pismem z 25 września 2020 r. wezwał do zwrotu pożyczki czwartego z ww. mikroprzedsiębiorców. Według harmonogramu spłat mikroprzedsiębiorca był zobowiązany do zwrotu pożyczki w 12 ratach płatnych do 17 dnia danego miesiąca, począwszy od października 2020 r. W związku z brakiem spłat PUP pismem z 4 lutego 2021 r. (doręczonym 11 lutego 2021 r.) wypowiedział mikroprzedsiębiorcy umowę pożyczki i wezwał do zwrotu pożyczki wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienia w spłacie w wysokości ogółem 5015,99 zł w terminie 30 dni licząc od dnia wypowiedzenia umowy pożyczki, tj. od 4 lutego 2021 r. PUP informował

⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1086.

w piśmie, że w przypadku braku spłaty sprawę skieruje niezwłocznie na drogę postępowania sądowego.

(akta kontroli, str. 13, 95-98A)

Na próbie 10 niez zaakceptowanych wniosków mikroprzedsiębiorców o pożyczki¹⁰ ustalono, że PUP niezwłocznie powiadamiał mikroprzedsiębiorców o braku akceptacji wniosku (tj. w dniu jego rozpatrzenia lub po upływie od 4 do 23 dni od jego rozpatrzenia). W każdym przypadku brak akceptacji wniosku o pożyczkę był uzasadniony i wynikał z faktu, że: do dwóch wniosków nie załączono "Formularza informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc rekompensującą negatywne konsekwencje ekonomiczne z powodu COVID-19"; ośmiu wnioskujących mikroprzedsiębiorców już raz dostało pożyczkę; do wniosku załączono nieprawidłowe pełnomocnictwo do jego składania; wniosek złożyła spółka cywilna, a o pożyczkę może ubiegać się każdy ze współników; wniosek złożono do niewłaściwego urzędu pracy ze względu na miejsce prowadzenia działalności przez mikroprzedsiębiorcę; mikroprzedsiębiorca złożył wniosek na niewłaściwym formularzu przeznaczonym dla organizacji pozarządowych; organizacja pozarządowa złożyła wniosek na niewłaściwym formularzu dotyczącym mikroprzedsiębiorców; mikroprzedsiębiorca (spółka z o.o.¹¹) według danych w KRS nie składał sprawozdań finansowych od 2009 r. więc PUP uznał, że nie prowadzi działalności i nie spełnia warunku dla przyznania pożyczki; wniosek złożony elektronicznie przesłała osoba podająca się za działającą w imieniu przedsiębiorcy, który to przedsiębiorca złożył w PUP oświadczenie, że już wcześniej uzyskał pożyczkę oraz, że to nie on składał ten wniosek (PUP w dn. 21 października 2020 r. złożył w tej sprawie zawiadomienie do Prokuratury o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa).

(akta kontroli, str. 141-142, 280)

Na 31 grudnia 2020 r. PUP nie rozpatrzył dwóch wniosków mikroprzedsiębiorców o pożyczki¹². W tych przypadkach wnioski złożono odpowiednio 29 i 30 grudnia 2020 r., a rozpatrzono je odpowiednio po upływie 5 i 6 dni od ich złożenia. W obu przypadkach wnioski nie zostały zaakceptowane ze względu na to, że mikroprzedsiębiorcy złożyli je na niewłaściwych formularzach, przeznaczonych dla organizacji pozarządowych.

(akta kontroli, str. 143, 280)

Na próbie 40 wniosków o pożyczki¹³ (w tym 20 złożonych w wersji papierowej i 20 złożonych drogą elektroniczną) ustalono, że 37 z nich rozpatrzono po upływie od 1 do 21 dni od ich złożenia, a trzy pozostałe po upływie: 32, 48 i 60 dni¹⁴. Rozpatrzenie wniosku po 32 dniach wynikało z faktu, że mikroprzedsiębiorca jeszcze raz przysłał do PUP podpisaną umowę o pożyczkę (przyjmując datę przesłania tej umowy to rozpatrzenie wniosku nastąpiło po upływie 21 dni, licząc od daty złożenia podpisanej umowy). Rozpatrzenie wniosku po upływie 48 dni wynikało ze złożenia przez mikroprzedsiębiorcę nieprawidłowej informacji o udzielonej pomocy publicznej, którą następnie skorygował (przyjmując datę złożenia korekty tej informacji to rozpatrzenie wniosku nastąpiło po upływie 32 dni, licząc od daty złożenia korekty). Rozpatrzenie wniosku po upływie 60 dni wynikało z tego, że ze względu na zbyt dużą ilość składanych wniosków drogą elektroniczną

¹⁰ Na kwotę ogółem 50,0 tys. zł.

¹¹ Tj. spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością; dalej: sp. z o.o.

¹² Na łączną kwotę 10,0 tys. zł.

¹³ Na łączną kwotę 200,0 tys. zł.

¹⁴ Wnioski w wersji papierowej rozpatrzono po upływie 1-48 dni, a wersji elektronicznej po upływie 3-60 dni, w tym dwa złożone elektronicznie rozpatrzono odpowiednio po 32 i 60 dniach, a jeden złożony papierowo rozpatrzono po 48 dniach.

został on wczytany do systemu SYRIUSZ dopiero po upływie 59 dni od daty złożenia wniosku (wniosek ten rozpatrzono następnego dnia po wczytaniu do SYRIUSZA).

(akta kontroli, str. 144-148, 151-154, 280)

Wszystkie (40) wnioski mikroprzedsiębiorców, objęte badaniem, zostały przez PUP zweryfikowane pod kątem spełniania kryterium do uzyskania pożyczki. Udokumentowaniem dla tej weryfikacji był wniosek o pożyczkę, w którym w części D mikroprzedsiębiorcy składali oświadczenie m.in., że: są mikroprzedsiębiorcami w rozumieniu art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców¹⁵ i prowadzili działalność gospodarczą przed dniem 1 marca 2020 r.¹⁶ lub 1 kwietnia 2020 r.¹⁷. Do akt spraw tych wniosków zostały włączone wydruki z CEIDG i z portalu //wyszukiwarkaregon.sts.gov.pl/, sporządzone przed podpisaniem umów pożyczkowych, potwierdzające prowadzenie, przed 1 kwietnia 2020 r., przez mikroprzedsiębiorców wnioskujących o pożyczkę, działalności gospodarczej na terenie powiatu kaliskiego.

(akta kontroli, str. 144-147, 151-154, 162-201)

Na podstawie badanych wniosków wypłacono wsparcie w kwocie 200 tys. zł. PUP, w badanych sprawach, udzielił pożyczek mikroprzedsiębiorcom w kwotach wnioskowanych (tj. po 5,0 tys. zł każda), zgodnie z zasadami określonymi w art. 15zzd ust. 2 i 3 ustawy o COVID-19.

(akta kontroli, str. 144-147, 151-154)

Spośród 40 wniosków objętych badaniem, w 32 przypadkach pożyczki dla mikroprzedsiębiorców udzielone zostały w dniu zawarcia umowy o pożyczkę, w siedmiu przypadkach – w następnym dniu, a w jednym przypadku – po upływie dwóch dni od zawarcia umowy.

(akta kontroli, str. 144-147, 151-154)

Wszystkie pożyczki, wypłacone na podstawie objętych badaniem wniosków, zostały przez PUP umorzone. Odpisanie umorzonych pożyczek na kontach mikroprzedsiębiorców nastąpiło po upływie od 92 do 102 dni od daty zawarcia umów. W systemie SYRIUSZ dla wniosków objętych badaniem w kolumnie „Wynik weryfikacji dla umorzeń” podana była informacja „Do umorzenia”.

(akta kontroli, str. 149-150, 155-156)

2. Pożyczka bezzwrotna ze środków Funduszu Pracy na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej/statutowej organizacji pozarządowej¹⁸

Opis stanu faktycznego

Na pożyczki bezzwrotne na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej/statutowej organizacji pozarządowej PUP otrzymał z Funduszu Pracy środki w wysokości 515,0 tys. zł.

(akta kontroli, str. 10, 18, 22)

Do 31 grudnia 2020 r. do PUP wpłynęło 217 wniosków od organizacji pozarządowych i podmiotów¹⁹, z tego 63 zostały złożone drogą elektroniczną, a 154 złożono w formie papierowej. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. PUP rozpatrzył wszystkie złożone wnioski. Do wypłaty pożyczki zaakceptowanych zostało

¹⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 162

¹⁶ Dotyczy wniosków złożonych w kwietniu i maju 2020 r.

¹⁷ Dotyczy wniosków złożonych w czerwcu 2020 r.

¹⁸ O których mowa w przepisach art. 15 z z d a ustawy o COVID-19.

¹⁹ O których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057), dalej łącznie: organizacja pozarządowa.

189 wniosków (w tym 145 złożonych w formie papierowej). Niezaakceptowanych do wypłaty zostało 28 wniosków.

(akta kontroli, str. 6)

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. PUP podpisał 189 umów o udzielenie pożyczek z Funduszu Pracy na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej/statutowej organizacji pozarządowej.

(akta kontroli, str. 48)

Do końca 2020 r. PUP, na podstawie udzielonych pożyczek, wypłacił 510,8 tys. zł i nie posiadał żadnych zobowiązań z tego tytułu.

(akta kontroli, str. 11, 29, 31, 43, 45)

W ciągu 2020 r. PUP wypłacił organizacjom pozarządowym pożyczki w kwocie 510,9 tys. zł, z tego kwota 60 zł została zwrócona przez jedną z organizacji, umniejszając wydatki PUP poniesione w 2020 r. na wypłatę pożyczek.

(akta kontroli, str. 47)

Zwrot 60 zł pożyczki został dokonany dobrowolnie przez organizację pozarządową. Przedstawiciel tej organizacji poinformował PUP, że zwraca pożyczkę, ze względu na jej wysokość. Z akt sprawy wynikało, że organizacja wnioskuje o 5,0 tys. zł, wykazując we wniosku o pożyczkę przychody z zeszłego roku w kwocie 600 zł. W związku z tym organizacja mogła otrzymać wsparcie w wysokości 60 zł (10% wykazanych przychodów z zeszłego roku).

(akta kontroli, str. 256-275)

Do PUP nie wpłynęły skargi od organizacji pozarządowych dotyczące opóźnień w rozpatrywaniu wniosków o udzielenie pożyczki, jak również dotyczące ich wypłaty.

(akta kontroli, str. 50, 81-83)

Dyrektor PUP w wyjaśnieniach w sprawie sprawdzania czy organizacje pozarządowe prowadziły działalność gospodarczą przez okres trzech miesięcy od dnia udzielenia pożyczki podał, że warunek ten był sprawdzany na podstawie wpisów w ewidencji REGON, kiedy organizacje pozarządowe nie posiadały wpisu do KRS. Dotyczyło to m.in. kół gospodyń wiejskich, kościelnych osób prawnych, klubów sportowych nie mających statusu stowarzyszenia. Wszystkie inne organizacje, posiadające wpis do KRS były automatycznie weryfikowane przez system SYRIUSZ.

(akta kontroli, str. 49, 351)

Do 31 grudnia 2020 r. PUP zweryfikował 166 umów o przyznanie pożyczki organizacjom pozarządowym, co stanowiło 100% umów zawartych do 31 sierpnia 2020 r. Warunek umorzenia pożyczki, dotyczący prowadzenia działalności gospodarczej przez okres trzech miesięcy od dnia udzielenia pożyczki, został spełniony przez wszystkie organizacje pozarządowe, którym te pożyczki udzielono.

(akta kontroli, str. 50, 84-85)

Wg stanu na 31 grudnia 2020 r. kwota umorzonych przez PUP pożyczek udzielonych organizacjom pozarządowym, na podstawie 166 umów, wyniosła 445,4 tys. zł.

(akta kontroli, str. 11, 34, 50, 84-85)

PUP o fakcie spełnienia warunku umorzenia pożyczki dla organizacji pozarządowych informował za pośrednictwem strony internetowej Urzędu, stron internetowych jednostek samorządu terytorialnego oraz lokalnej prasy, co zostało opisane w pkt 1. niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli, str. 111-140)

Na 31 grudnia 2020 r. należności PUP z tytułu udzielonych pożyczek dla organizacji pozarządowych wynosiły 65,5 tys. zł. Należności te nie były wymagalne.

(akta kontroli, str. 12, 35)

Na próbie 10 niezaakceptowanych wniosków organizacji pozarządowych o pożyczki²⁰ ustalono, że PUP niezwłocznie powiadamiał wnioskodawców o braku akceptacji wniosku (tj. w dniu jego rozpatrzenia lub po upływie od 2 do 15 dni od jego rozpatrzenia). We wszystkich przypadkach brak akceptacji wniosków o pożyczkę był uzasadniony i wynikał z faktu, że: dwóch wnioskodawców²¹ nie było uprawnionych do samodzielnego występowania z wnioskiem o wsparcie; dwie organizacje złożyły wniosek o pożyczkę na niewłaściwym formularzu dotyczącym mikroprzedsiębiorców; dwa wnioski zostały złożone po zakończonym terminie naboru wniosków na przedmiotowe wsparcie; dwa wnioski zostały dwukrotnie wprowadzone do systemu SYRIUSZ, dlatego badanym wnioskom nadano w systemie status „rozpatrzony negatywnie”; jeden wnioskodawca nie był uprawniony do uzyskania pożyczki, bowiem wykazał zeszłoroczne przychody przekraczające 100 tys. zł; jeden wnioskodawca poinformował, że rezygnuje z wnioskowanej pożyczki ze względu na przekroczenie kwoty 100 tys. zł osiągniętych przychodów w zeszłym roku.

(akta kontroli, str. 202-204, 280)

Badaniem objęto 40 wniosków organizacji pozarządowych (w tym 20 złożonych w wersji papierowej i 20 złożonych drogą elektroniczną). Rozpatrzenie 37 wniosków nastąpiło po upływie od 1 do 19 dni od ich złożenia, dwa zostały rozpatrzone w dniu ich wpływu, a jeden po upływie 35 dni²². Wniosek, rozpatrzony przez PUP po upływie 35 dni, złożyła organizacja, która w celu weryfikacji osób upoważnionych do podpisania umowy musiała uzupełnić wniosek, dostarczając wyciąg z ewidencji klubów sportowych prowadzonej przez starostę (od daty złożenia wyciągu do rozpatrzenia wniosku upłynęły 2 dni).

(akta kontroli, str. 205-214, 280)

Wszystkie (40) objęte badaniem wnioski organizacji pozarządowych zostały przez PUP zweryfikowane pod kątem spełniania kryterium dla uzyskania pożyczki, na podstawie oświadczeń organizacji dotyczących m.in. pozostawania organizacją pozarządową/podmiotem w rozumieniu art. 3 ust. 2, art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, prowadzenia działalności gospodarczej/statutowej przed dniem 1 kwietnia 2020 r., kwoty przychodu w poprzednim roku bilansowym, który nie przekroczył 100 tys. zł oraz wysokości łącznych przychodów osiągniętych w poprzednim roku bilansowym. Do akt spraw objętych badaniem zostały włączone wydruki z KRS z rejestru stowarzyszeń (w przypadku organizacji wpisanych do KRS) lub z portalu //wyszukiwarkaregon.sts.gov.pl/ (w przypadku organizacji nie wpisanych do KRS), sporządzone przed podpisaniem umów pożyczkowych, potwierdzające prowadzenie przed 1 kwietnia 2020 r. działalności na terenie powiatu kaliskiego przez wnioskującą o pożyczkę organizację.

(akta kontroli, str. 205-251)

Spośród 40 wniosków objętych badaniem, w 36 przypadkach PUP wypłacił pożyczkę w dniu zawarcia umowy, w trzech przypadkach w następnym dniu po zawarciu umowy, a w jednym przypadku po upływie trzech dni od zawarcia

²⁰ Na kwotę ogółem 27,7 tys. zł.

²¹ Wnioski złożyły rodzinne stowarzyszenia Polskiego Związku Działkowców w Kaliszu, będące jednostką terenową Polskiego Związku Działkowców w Warszawie.

²² Wnioski złożone w wersji papierowej zostały rozpatrzone po upływie 1-35 dni, a w wersji elektronicznej w tym samym dniu lub po upływie 1-19 dni.

umowy (umowę tę zawarto w piątek, a wypłata pożyczki miała miejsce w poniedziałek, tj. w drugim dniu roboczym od zawarcia umowy).

(akta kontroli, str. 205-214)

Wypłacone przez PUP wsparcie, na podstawie badanych wniosków wyniosło 116,5 tys. zł. PUP w 38 sprawach udzielił pożyczek w kwotach wnioskowanych przez organizacje pozarządowe. Wysokość tych pożyczek organizacje ustaliły zgodnie z art. 15z z dalszą ust. 3 ustawy o COVID-19. W dwóch sprawach organizacje wnioskowały o pożyczki w kwotach po 5,0 tys. zł, niezgodnie z zasadami ustalonymi w przywołanym przepisie (pożyczka nie może przekroczyć 10% kwoty przychodów z zeszłego roku). PUP udzielił tym organizacjom pożyczek w kwotach odpowiadających 10% wykazanych przychodów z poprzedniego roku. W 12 sprawach PUP udzielił pożyczek w kwotach po 5 tys. zł (organizacje wykazały przychody z poprzedniego roku bilansowego wynoszące od 50 tys. zł do 83,6 tys. zł). W pozostałych 28 sprawach udzielone pożyczki wyniosły od 60 zł do 4 840 zł i stanowiły 10% przychodów z poprzedniego roku, wykazanych przez organizacje we wnioskach o pożyczkę.

(akta kontroli, str. 205-214)

Spośród objętych badaniem 40 wniosków, w 39 przypadkach PUP umorzył wypłacone pożyczki, a jedna pożyczka w kwocie 60 zł²³ została zwrócona przez organizację. Odpisanie umorzonych pożyczek na kontach organizacji pozarządowych miało miejsce po upływie od 93 do 118 dni od zawarcia umowy. W systemie SYRIUSZ, dla wniosków objętych badaniem, w kolumnie „Wynik weryfikacji dla umorzeń” podana była informacja „Do umorzenia”. Do akt spraw organizacji pozarządowych nie zarejestrowanych w KRS załączone zostały notatki pracowników PUP z weryfikacji warunku umorzenia w bazie REGON, potwierdzające prowadzenie działalności przez okres trzech miesięcy od daty udzielenia pożyczki.

(akta kontroli, str. 234, 251-255)

3. Dofinansowanie z Funduszu Pracy dla przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną niezatrudniającego pracowników²⁴

Opis stanu faktycznego

Na dofinansowanie dla przedsiębiorców będących osobą fizyczną niezatrudniających pracowników PUP otrzymał z Funduszu Pracy środki w wysokości 7 992,1 tys. zł.

(akta kontroli, str. 18, 58, 61-64)

Do 31 grudnia 2020 r. do PUP wpłynęło 2 178 wniosków od przedsiębiorców będących osobą fizyczną niezatrudniających pracowników, z tego 883 wnioski zostały złożone drogą elektroniczną, a 1 295 złożono w formie papierowej. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. PUP rozpatrzył wszystkie złożone wnioski. Do wypłaty pożyczki zaakceptowanych zostało 1 836 wniosków (w tym 1 113 złożonych w formie papierowej). Niezaakceptowane do wypłaty zostały 342 wnioski.

(akta kontroli, str. 7)

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. PUP podpisał 1 836 umów w sprawie udzielenia dofinansowania dla przedsiębiorców będących osobą fizyczną niezatrudniających pracowników, z których 1 541 umów zostało sfinansowanych ze środków Funduszu Pracy w kwocie 7931,1 tys. zł. PUP nie posiadał żadnych zobowiązań z tytułu niewypłaconych pożyczek.

(akta kontroli, str. 11, 59-60, 73, 77-78)

²³ Ustalenia w tym zakresie zostały opisane na str. 9 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

²⁴ O którym mowa w przepisach art. 15 z z dalszą ust. 3 ustawy o COVID-19.

Do PUP nie wpłynęły skargi dotyczące opóźnień w rozpatrywaniu wniosków o przyznanie dofinansowania części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną.

(akta kontroli, str. 80-83)

Dyrektor PUP, w wyjaśnieniach w sprawie w jaki sposób PUP weryfikował czy przedsiębiorca prowadził działalność gospodarczą przez okres, na który dostał wsparcie i czy nie przeznaczał tego dofinansowania na koszty prowadzenia tej działalności, które podlegały sfinansowaniu z innych środków publicznych (§ 2 ust. 2 i 3 umowy²⁵) podał, że przedmiotowej weryfikacji dokonywano w oparciu o dane pozyskane z CEIDG. Przed dokonaniem wypłaty pierwszej transzy dofinansowania pracownik sporządzał wydruk z CEIDG, w celu sprawdzenia czy dane podane przez wnioskodawcę są zgodne z zapisami w CEIDG. Podobnie PUP postępował przy wypłacie kolejnych transz dofinansowania tzn. przed dokonaniem ich wypłaty każdorazowo był sporządzany wydruk z CEIDG. Pracownik sporządzający dyspozycje analizował czy w okresie od dnia zawarcia umowy przedsiębiorca nie zawiesił bądź też nie zakończył prowadzenia działalności gospodarczej. Po sprawdzeniu, że w miesiącu, za który wypłacono już dofinansowanie nie wystąpiły okoliczności mające wpływ na zawartą umowę (zawieszenie bądź też likwidacja działalności gospodarczej), była sporządzana dyspozycja przelewu środków finansowych. Inaczej wyglądała sytuacja odnośnie wypłaty dofinansowania za miesiąc grudzień 2020 r. z uwagi na fakt, iż wypłata za miesiąc grudzień była dokonywana również w miesiącu grudniu minionego roku. W tym przypadku w miesiącu styczniu 2021 r. weryfikowano za pośrednictwem bazy CEIDG czy podmiot prowadził w grudniu 2020 r. działalność gospodarczą.

Dokonując wypłaty dofinansowania PUP, jak wyjaśnił Dyrektor, nie weryfikował czy przedsiębiorca nie przeznaczył tego dofinansowania na koszty prowadzenia tej działalności, które podlegały sfinansowaniu z innych środków publicznych. Przedsiębiorca składając wniosek oświadczał pod odpowiedzialnością karną, że nie otrzymał dofinansowania na ten sam cel z innych środków publicznych. Ponadto wraz z podpisaniem umowy przedsiębiorca przyjmował na siebie zobowiązania określone w § 2 umowy o wypłatę dofinansowania, w tym co do braku możliwości przeznaczenia dofinansowania wypłaconego jemu na pokrycie tej części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, która została sfinansowana z innych środków publicznych. Umowa zawiera również dla wnioskodawcy zobowiązanie do zawiadomienia PUP o wszelkich okolicznościach mających wpływ na realizację zobowiązań wynikających z umowy (§ 2 pkt. 3).

(akta kontroli, str. 79)

W wyniku prowadzonej przez PUP weryfikacji w systemie CEIDG, dwóch przedsiębiorców wezwano do zwrotu środków (ogółem 3 501,33 zł), z powodu nieprowadzenia działalności gospodarczej za cały miesiąc kalendarzowy, za który wypłacono dofinansowania. Jeden przedsiębiorca zwrócił się z prośbą o potrącenie kwoty 1 395,33 zł z kolejnej transzy dofinansowania. Potrącenie nastąpiło z wypłaty III transzy za lipiec 2020 r. Drugi przedsiębiorca dokonał zwrotu kwoty 2 106 zł na rachunek bankowy, w terminie wyznaczonym przez PUP.

(akta kontroli, str. 80, 99-110)

Na próbie 10 niez zaakceptowanych wniosków przedsiębiorców o dofinansowanie²⁶ ustalono, że PUP niezwłocznie powiadamiał wnioskodawców o braku akceptacji wniosku (tj. po upływie od 1 do 24 dni od jego rozpatrzenia). We wszystkich

²⁵ https://pliki.praca.gov.pl/Tarcza_antykrzysowa/15zcc_samozatrudnieni/15zcc_umowa_wniosek_samozatrudnieni_v9_11.09.2020.pdf

²⁶ Na kwotę ogółem 50,2 tys. zł.

przypadkach brak akceptacji wniosków o dofinansowanie był uzasadniony i wynikał z faktu, że: trzech wnioskodawców miało zawieszoną działalność gospodarczą; dwóch wnioskodawców nie było uprawnionych do takiej formy wsparcia (sp. z o.o.); dwóch wnioskodawców już wcześniej otrzymało taką formę wsparcia na okres trzech miesięcy; dwa wnioski zostały złożone po upływie terminu naboru wniosków przez PUP; jeden wnioskodawca przyjął do wyliczenia spadku obrotów okres 27 dni (z miesiąca kwietnia 2020 r. i 2019 r.), zamiast z dwóch kolejnych miesięcy kalendarzowych 2020 r. i 2019 r.

(akta kontroli, str. 202-204, 280)

Badaniem objęto 40 wniosków przedsiębiorców o dofinansowanie (z tego 20 złożonych w wersji papierowej i 20 złożonych drogą elektroniczną). Rozpatrzenie wniosków (tj. wypłata dofinansowania) nastąpiło po upływie od 7 do 31 dni od ich złożenia²⁷. Rozpatrzenie wniosku po upływie 31 dni nastąpiło przez pomyłkę pracownika PUP; dyspozycję dla wypłaty dofinansowania wytworzono 4 grudnia 2020 r. (tj. w piątek), natomiast przelewu środków dokonano 7 grudnia 2020 r. (tj. w poniedziałek).

(akta kontroli, str. 281, 285-293)

Wypłaty kolejnych transz dofinansowania następowały w okresie od 2. do 20. dnia następnego miesiąca po miesiącu, za który dofinansowanie zostało przyznane.

(akta kontroli, str. 281, 285-293)

Wszystkie (40) wnioski przedsiębiorców o dofinansowanie zostały przez PUP zweryfikowane pod kątem spełnienia kryterium dla uzyskania dofinansowania, na podstawie oświadczeń dot. m.in., pozostawania osobą fizyczną, prowadzenia działalności gospodarczej, niezatrudniania pracowników, prowadzenia działalności gospodarczej przez okres otrzymywania wsparcia, nieposiadania zaległości wobec urzędu skarbowego lub zakładu ubezpieczeń społecznych do końca III kwartału 2019 r. Do akt spraw badanych wniosków zostały włączone wydruki z CEIDG sporządzone przed podpisaniem umów o dofinansowanie oraz przed wypłatą kolejnych transz dofinansowania, potwierdzające prowadzenie działalności gospodarczej na terenie powiatu kaliskiego przez wnioskujących przedsiębiorców. PUP do akt tych spraw załączył również wydruki raportów ZUS U7n potwierdzające brak zaległości z tytułu składek wg. stanu na ostatni dzień miesiąca, w którym został złożony wniosek o dofinansowanie.

(akta kontroli, str. 285-350)

Na podstawie badanych wniosków wypłacono wsparcie w kwocie 208,8 tys. zł. Udzielone przez PUP kwoty dofinansowań były zgodne z kwotami o jakie wnioskowali przedsiębiorcy. Kwoty te ustalone zostały zgodnie z art. 15zcc ust. 3 ustawy o COVID-19.

(akta kontroli, str. 285-293)

V. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

²⁷ Wnioski złożone w wersji papierowe zostały rozpatrzone po upływie od 7-28 dni, a w wersji elektronicznej po upływie od 16-31 dni.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie²⁸ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do *dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Poznaniu*. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Poznań, dnia 19 marca 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler

Joanna Józwiak
główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor

z up. Grzegorz Malesiński
p.o. wicedyrektora

.....
Podpis

.....
Podpis

²⁸ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej NIK (ePUAP) lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

